

Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ

A. RANTOS

представено на 27 април 2023 година¹

Дело C-45/22

НК

срещу

Service fédéral des Pensions (SFP)

(Преюдициално запитване, отправено от Tribunal du travail francophone de Bruxelles
(Френскоезичен трудов съд Брюксел, Белгия))

„Преюдициално запитване — Координация на системите за социална сигурност — Регламент (ЕО) № 883/2004 — Член 55, параграф 1, буква а) — Натрупване на обезщетения от различен вид — Разделяне на размерите на обезщетението или обезщетенията или другия доход, както те са зачетени, на броя на обезщетенията — Понятието „размери, както те са зачетени“ — Отчитане на особеностите на националните законодателства в областта на социалната сигурност — Лице, получаващо няколко пенсии за осигурителен стаж и възраст и наследствени пенсии, изплащани от различни държави членки — Прилагане на националните правила за избягване на натрупването — Правила за изчисляването на размера на наследствена пенсия“

I. Въведение

1. Регламент (ЕО) № 883/2004², както следва от съображения 1 и 45 от него, има за цел да осигури координация на националните системи за социална сигурност на държавите членки, за да се гарантира, че правото на свободно движение на хора може да се упражнява ефективно, и съответно за да се допринесе за подобряването на жизнения стандарт и условията на заетост на лицата, които се движат в рамките на Съюза.

2. В този контекст регламентът има за цел, по-специално, да ограничи обхвата на националните правила за избягване на натрупването на пенсии за осигурителен стаж и възраст и наследствени пенсии, вследствие на които правила обезщетението, на което осигуреното лице има право в една държава членка, се намалява поради това, че то получава обезщетение в друга държава членка³. В този смисъл член 55, параграф 1, буква а) от посочения регламент гласи, че ако получаването на обезщетения от различен вид или

¹ Език на оригиналния текст: френски.

² Регламент на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година за координация на системите за социална сигурност (ОВ L 166, 2004 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 7, стр. 82, и поправка в ОВ L 33, 2008 г., стр. 12).

³ Вж. заключение на генерален адвокат Вот по дело Комисия/Малта (C-12/14, EU:C:2015:755, т. т. 1).

друг доход изисква прилагането на правилата за избягване на натрупването, установени от законодателството на съответната държава членка относно две или повече самостоятелни обезщетения, компетентните институции разделят размерите на обезщетението или обезщетенията или другия доход, както те са зачетени, на броя на обезщетенията, за които се прилагат посочените правила.

3. Как да се тълкува изразът „размери, както те [са] зачетени“ по смисъла на тази разпоредба? По-конкретно, общият размер на съответните обезщетения ли трябва да се раздели, или по-скоро размерът на доходите, надвишаващ тавана на натрупване на различните разглеждани обезщетения? По същество това е въпросът, поставен от Tribunal du travail francophone de Bruxelles (Френскоезичен трудов съд Брюксел, Белгия), който е първи по рода си, тъй като Съдът все още не е тълкувал член 55 от Регламент № 883/2004.

4. Преюдициалното запитване е отправено в рамките на спор между НК, пенсионер, който получава няколко пенсии за осигурителен стаж и възраст и наследствени пенсии, изплащани от различни държави членки, и Service fédéral des Pensions (Федерална пенсионна служба, Белгия, наричана по-нататък „SFP“) относно правилата за изчисляване на размера на полагащата му се след смъртта на съпругата му белгийска наследствена пенсия.

II. Правна уредба

A. Правото на Съюза

1. Регламент (ЕИО) № 1408/71

5. Член 46в от Регламент (ЕИО) № 1408/71⁴, въведен в този регламент с Регламент (ЕИО) № 1248/92⁵, е озаглавен „Особени разпоредби, които са приложими в случай на натрупване на едно или повече обезщетения, посочени в член 46а, параграф 1, с едно или повече обезщетения от различен вид или с друг доход, когато са заинтересовани две или повече държави членки“ и параграф 1 от него гласи:

„Ако получаването на обезщетения от различен вид или на друг доход води до намаляване, спиране или отнемане на две или повече обезщетения, посочени в член 46, параграф 1, буква а), i), сумите, които няма да бъдат изплатени при стриктно прилагане на предвидените от законодателството на заинтересованите държави членки разпоредби за намаляване, спиране или отнемане, се разделят на броя на обезщетенията, които подлежат на намаляване, спиране или отнемане“.

6. Регламент № 1408/71 е отменен и заменен с Регламент № 883/2004, считано от 1 май 2010 г.

⁴ Регламент на Съвета от 14 юни 1971 година за прилагането на схеми за социална сигурност на заети лица, самостоятелно заети лица и членове на техните семейства, които се движат в рамките на Общността (ОВ L 149, 1971 г., стр. 2; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 1, стр. 26).

⁵ Регламент на Съвета от 30 април 1992 година за изменение на Регламент № 1408/71 (ОВ L 136, 1992 г., стр. 7).

2. Регламент № 883/2004

7. Съгласно съображения 1, 4, 28—31 и 45 от Регламент № 883/2004:

„(1) Правилата за координация на националните системи за социална сигурност се вписват в рамките на свободното движение на лица и следва да допринасят за подобряване на жизнения им стандарт и условията за заетост.

[...]

(4) Необходимо е да се вземат предвид особеностите на националните законодателства в областта на социалната сигурност и да се изработи само система за координация.

[...]

(28) Необходимо е размерът на пенсията да се определя по метода на сумиране и пропорционално изчисляване (*pro rata*) и да се гарантира от правото на Общността, когато прилагането на националното законодателство, включително правилата относно намаляването, спирането или прекратяването, са по-неблагоприятни в сравнение с горепосочения метод.

(29) За да се закрилят работниците мигранти и преживелите ги лица от прекомерно строго прилагане на националните правила за намаляването, спирането или прекратяването, е необходимо да се включат разпоредби, които точно уреждат прилагането на такива правила.

(30) Както постоянно бе заявявано от Съда на Европейските общности, Съветът не е считан за компетентен да приема правила, [ограничаващи натрупването] на две и повече пенсии, придобити в различни държави членки, чрез намаляване на размера на пенсията, придобита единствено съгласно националното законодателство.

(31) Съгласно Съда на Европейските общности, националните законодателни органи са компетентни да приемат такива правила, като се има предвид, че общностното законодателство определя границите, в които се прилагат националните разпоредби относно намаляване, спиране или прекратяване.

[...]

(45) Тъй като целта на предложеното действие, а именно приемането на мерки за координация, които да гарантират, че правото на свободно движение на хора може да се упражнява ефективно, не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите членки и, следователно, поради мащаба и ефекта на това действие може да бъде по-успешно осъществена на равнище на Общността, Общността може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарността, посочен в член 5 от Договора. В съответствие с принципа на пропорционалността, посочен в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигне на тази цел“.

8. Член 2 („Персонален обхват“) от този регламент гласи:

„1. Настоящият регламент се прилага към граждани на държава членка, лица без гражданство и бежанци, които пребивават в държава членка, които са или са били подчинени на законодателството на една или повече държави членки, както и към членовете на техните семейства и към преживелите ги лица.

2. Той също се прилага към преживелите лица на лица, които са били подчинени на законодателството на една или повече държави членки независимо от гражданството на тези лица, когато преживелите ги лица са граждани на държава членка или са лица без гражданство или бежанци, пребиваващи в една от държавите членки“.

9. Член 3 („Материален обхват“), параграф 1 от посочения регламент предвижда:

„Настоящият регламент се прилага към всички законодателства относно следните клонове на социална сигурност:

[...]

г) обезщетения за старост;

д) обезщетения за преживели лица;

[...]“.

10. Глава 5 от дял III от същия регламент, озаглавена „Пенсии за старост и пенсии на преживели лица“, съдържа по-специално членове 52—55.

11. Член 52 („Отпускане на обезщетения“), параграфи 1—3 от Регламент № 883/2004 гласи:

„1. Компетентната институция изчислява размера на дължимото обезщетение:

а) съгласно прилаганото от нея законодателство, само когато изискванията за получаване на обезщетения са били изпълнени изключително съгласно националното право (самостоятелно обезщетение);

б) чрез изчисляване на теоретичен размер и впоследствие на действителен размер (пропорционално обезщетение), както следва:

і) теоретичният размер на обезщетението е равен на обезщетението, за което заинтересованото лице може да претендира, ако всички осигурителни периоди и/или периоди[...] на пребиваване, които са завършени съгласно законодателството на другите държави членки, са били завършени съгласно прилаганото от нея законодателство към датата на отпускане на обезщетението. Ако съгласно това законодателство, размерът не зависи от продължителността на завършените периоди, този размер се смята за теоретичния размер;

ii) компетентната институция определя след това пропорционалния размер на обезщетението, като отнася към теоретичния размер съотношението между продължителността на периодите, завършени преди настъпването на риска съгласно законодателството, което тя прилага[,] и цялата продължителност на периодите, завършени преди настъпването на риска съгласно законодателствата на всички държави членки по случая.

2. Когато е целесъобразно, компетентната институция прилага към размера, изчислен в съответствие с параграф 1, букви а) и б), всички правила за намаляване, спиране или прекратяване, съгласно прилаганото от нея законодателство, в границите, предвидени от членове 53—55.

3. Заинтересованото лице има право да получи от компетентната институция на всяка държава членка, най-високия от размерите, изчислени в съответствие с параграф 1, букви а) и б)“.

12. Член 53 („Правила за избягване на [натрупването]“), параграфи 1 и 2 от този регламент е със следния текст:

„1. Всяко [натрупване] на обезщетения за инвалидност, старост или преживяло лице, изчислени или отпуснати въз основа на осигурителни периоди и/или периоди на пребиваване, завършени от същото лице, се счита за [натрупване] на обезщетения от един и същи вид.

2. [Натрупването] на обезщетения, които не могат да се смятат за такива от един и същи вид по смисъла на параграф 1, се счита за [натрупване] на обезщетения от различен вид“.

13. Съгласно член 54 („[Натрупване] на обезщетения от един и същ вид“) от посочения регламент:

„1. Когато обезщетения от един и същ вид, дължими съгласно законодателството на две или повече държави членки[,] се пр[и]покриват, правилата за избягване на [натрупването], установени в законодателството на държава членка[,] няма да се прилагат към пропорционалното обезщетение.

2. Правилата за избягване на [натрупването] се прилагат към самостоятелно обезщетение само ако съответното обезщетение е:

а) обезщетение, чийто размер не зависи от продължителността на осигурителните периоди или на периодите на пребиваване,

или

б) обезщетение, чийто размер се определя на основата на начислен период, който се счита, че е бил завършен между датата на настъпване на риска и по-късна дата, ко[е]то се пр[и]покрива с:

i) обезщетение от същия вид, освен когато има сключено споразумение между две или повече държави членки за избягване зачитането на един и същи фиктивен период повече от веднъж;

ii) обезщетение, посочено в буква а).

Обезщетенията и споразуменията, посочени в букви а) и б), са изброени в приложение IX“.

14. Член 55 („[Натрупване] на обезщетения от различен вид“), параграф 1, буква а) от същия регламент гласи:

„Ако получаването на обезщетения от различен вид или друг доход изисква прилагането на правилата за избягване на [натрупването], установени от законодателството на съответната държава членка относно:

а) две или повече самостоятелни обезщетения, компетентните институции разделят размерите на обезщетението или обезщетенията или другия доход, както те [са] зачетени, на броя на обезщетенията, за които се прилагат посочените правила;

въпреки това, прилагането на тази [буква] не може да лиши заинтересованото лице от неговия статус на пенсионер за целите на други глави от този дял при реда и условията, определени с регламента по прилагането“.

Б. Белгийското право

15. Съгласно член 20, алинеи първа и четвърта от Кралски указ № 50 от 24 октомври 1967 г. за пенсията за осигурителен стаж и възраст и наследствената пенсия на наемните работници⁶ в редакцията му, приложима към спора в главното производство (наричан по-нататък „Кралски указ № 50“):

„Наследствената пенсия може да се натрупва с пенсия за осигурителен стаж и възраст или с друго равностойно обезщетение, заместващо пенсията за осигурителен стаж и възраст, само до размера, определен от краля.

[...]

Кралят определя степента, в която може да бъде намалена наследствената пенсия, когато преживелият съпруг получава наследствена пенсия или друго равностойно на нея обезщетение по чуждестранна схема за осигуряване за пенсия за осигурителен стаж и възраст и наследствена пенсия или по схема, която се прилага за персонала на институция на международното публично право“.

16. Член 52, параграф 1 от Кралски указ от 21 декември 1967 г. за осигуряването на наемните работници за пенсия за осигурителен стаж и възраст и наследствена пенсия⁷ в редакцията му, приложима към спора в главното производство (наричан по-нататък „Кралският указ от 21 декември 1967 г.“), предвижда:

„Когато преживелият съпруг има право както на наследствена пенсия съгласно пенсионната схема за наемните работници, така и на една или повече пенсии за осигурителен стаж и възраст или на друго равностойно на тях обезщетение по силата на пенсионната схема за наемните работници или на една или повече други пенсионни схеми, наследствената

⁶ Moniteur belge от 27 октомври 1967 г., стр. 11246.

⁷ Moniteur belge от 16 януари 1968 г., стр. 441.

пенсия може да се натрупва с посочените пенсии за осигурителен стаж и възраст най-много до сума в размер на 110 % от наследствената пенсия, която би била отпусната на преживелия съпруг при пълен осигурителен стаж.

[...]

Когато съпругът по алинея 1 има право и на една или повече наследствени пенсии или на друго равностойно на тях обезщетение по смисъла на член 10bis от [Кралски указ № 50], наследствената пенсия не може да надвишава разликата между, от една страна, 110 % от размера на наследствената пенсия при пълен осигурителен стаж и от друга страна, сбора от размерите на пенсиите за осигурителен стаж и възраст или на равностойните на тях обезщетения, посочени в алинея 1, и сума, равна на наследствената пенсия за наемни работници при пълен осигурителен стаж, умножена по частното или сбора от частните, които изразяват размера на наследствените пенсии по другите пенсионни схеми, с изключение на схемата за самостоятелно заетите лица. Тези частни са същите, които са или биха били възпрети при прилагането на посочения по-горе член 10bis.

[...]“.

17. Член 52bis от Кралския указ от 21 декември 1967 г. предвижда:

„За прилагането на член 20, алинеи 3 и 4 от Кралски указ № 50 размерът на наследствената пенсия на преживелия съпруг, отпусната на основание на Кралски указ № 50 или на Закона от 20 юли 1990 г. (или Кралския указ от 23 декември 1996 г.), се намалява с размера на наследствената пенсия, или на равностойното ѝ обезщетение, отпусната по чуждестранна схема или по схема, която се прилага за персонала на институция на международното публично право, от която не е допустим отказ“.

18. Член 7, параграф 1, първа алинея от Кралския указ от 23 декември 1996 г. за прилагането на членове 15, 16 и 17 от Закона от 26 юли 1996 г. за модернизиране на социалното осигуряване и обезпечаване на функционирането на законоустановените пенсионни схеми⁸ в редакцията му, приложима към спора в главното производство, гласи:

„Когато съпругът/съпругата почине, преди да започне да получава пенсията си за осигурителен стаж и възраст, наследствената пенсия е равна на 80 % от размера на пенсията за осигурителен стаж и възраст, изчислена по ставката, предвидена в член 5, параграф 1, алинея 1, буква а) от настоящия указ, която би била отпусната на съпруга/съпругата в приложение на този указ“.

III. Спорът в главното производство, преюдициалните въпроси и производството пред Съда

19. Съпругата на НК умира на 29 ноември 2016 г.

20. Към 1 декември 2016 г. НК получава в лично качество белгийска пенсия за осигурителен стаж и възраст в размер на 11 962,55 евро годишно и испанска пенсия за осигурителен стаж и възраст в размер на 8 276,28 евро годишно. Тъй като съпругата на НК е работила и плащала осигурителни вноски в няколко държави членки, а именно в Белгия, Испания и

⁸ Moniteur belge от 17 януари 1997 г., стр. 904.

Финландия, след смъртта ѝ НК получава и испанска наследствена пенсия в размер на 5 123,88 евро годишно и финландска наследствена пенсия в размер на 1 281,24 евро годишно.

21. Що се отнася до Белгия, с писмо от 3 януари 2017 г. SFP уведомява НК, че разглежда евентуалното му право да получава белгийска наследствена пенсия. На 22 декември 2017 г. SFP съобщава на НК, че той няма право на такава наследствена пенсия, тъй като размерът на пенсиите му за осигурителен стаж и възраст е твърде висок. На 26 декември 2017 г. НК подава административна жалба до SFP срещу този отказ. Впоследствие НК и SFP си разменят кореспонденция относно правилата за зачитане на различните пенсионни обезщетения в полза на НК, за да се определи дали той има право на белгийска наследствена пенсия и в какъв размер.

22. С решение от 18 септември 2019 г. SFP уведомява НК, че след като случаят му е бил преразгледан, считано от 1 декември 2016 г. той има право да получава белгийска наследствена пенсия в брутен годишен размер от 1 929,03 евро. SFP посочва, че правото на НК на белгийска наследствена пенсия е било разгледано служебно, тъй като Република Финландия прилага национални правила за избягване на натрупването. SFP добавя, че при определянето на този брутен размер е взет предвид таванът на натрупване, тъй като НК получава и белгийска пенсия за осигурителен стаж и възраст.

23. На 14 април 2020 г. НК подава пред Tribunal du Travail Francophone de Bruxelles (Френскоезичен трудов съд Брюксел), запитващата юрисдикция, жалба срещу решението на SFP от 18 септември 2019 г., като твърди, че съгласно член 55 от Регламент № 883/2004 има право на белгийска наследствена пенсия в брутен годишен размер от 6 339,01 евро.

24. Запитващата юрисдикция отбелязва, че белгийската правна уредба допуска, но едновременно с това ограничава натрупването на пенсия за осигурителен стаж и възраст и наследствена пенсия на основание член 20, първа алинея от Кралски указ № 50, за чието прилагане е приет член 52, параграф 1, първа алинея от Кралския указ от 21 декември 1967 г. Освен това от член 20, четвърта алинея от Кралски указ № 50 във връзка с член 52bis от Кралския указ от 21 декември 1967 г. следвало, че не се допуска натрупване на белгийска наследствена пенсия за наемни работници и една или повече наследствени пенсии, отпуснати по силата на чуждестранно законодателство. Всъщност съгласно посочения член 52bis размерът на белгийската наследствена пенсия за работници се намалявал с размера на наследствената пенсия или наследствените пенсии, отпуснати по чуждестранна схема.

25. При все това съгласно член 54 от Регламент № 883/2004 в случай на натрупване на обезщетения от един и същи вид в няколко държави членки предвидените в националната правна уредба правила за избягване на натрупването можело да се прилагат само за някои обезщетения, които са изброени в приложение IX към този регламент. Наследствената пенсия за наемни работници обаче не била включена в списъка на обезщетенията, посочени в това приложение от Кралство Белгия. Поради това член 52bis от Кралския указ от 21 декември 1967 г. не бил приложим за случая по главното производство. Ето защо на основание член 52, параграф 1, първа алинея от този кралски указ SFP взела предвид получаваните от НК в лично качество белгийски и испански пенсии за осигурителен стаж и възраст.

26. Според запитващата юрисдикция в настоящия случай натрупването на наследствена пенсия за наемни работници с пенсии за осигурителен стаж и възраст, а именно белгийски и чуждестранни, трябва да се счита за натрупване на обезщетения от различен вид по смисъла на член 55 от Регламент № 883/2004, тъй като обезщетенията, изчислени въз основа на периода на трудова заетост на две различни лица, не могат да се считат за обезщетения от един и същи вид.

27. Тази юрисдикция добавя, че член 52 от Регламент № 883/2004 разграничава „самостоятелното обезщетение“ от „пропорционалното обезщетение“ и че заинтересованото лице има право да получи от компетентната институция на всяка засегната държава членка най-високия размер, изчислен в съответствие с параграф 1, букви а) и б) от този член. В случая SFP изчислила, че както по отношение на белгийската пенсия за осигурителен стаж и възраст, така и по отношение на белгийската наследствена пенсия самостоятелното обезщетение е по-благоприятно за НК, отколкото пропорционалното обезщетение. Посочената юрисдикция отбелязва, че според нейното проучване НК не би имал право на наследствена пенсия при изчисляването на пропорционалното обезщетение по смисъла на член 52, параграф 1, буква б) от този регламент.

28. Според същата юрисдикция, що се отнася до изчисляването на самостоятелното обезщетение, НК има право на наследствена пенсия единствено по силата на член 55, параграф 1, буква а) от Регламент № 883/2004. Възможно е друг работник с белгийска пенсия за осигурителен стаж и възраст за наемни работници в размер, равен на получавания от НК, т.е. в размер на 20 238,83 евро, не би получавал никаква наследствена пенсия в Белгия. Следователно НК бил в по-благоприятно положение поради прилагането на правото на Съюза.

29. От акта за преюдициално запитване е видно, че по отношение на спорната белгийска наследствена пенсия НК и SFP достигат до един и същ резултат по следните елементи:

- наследствената пенсия на НК възлиза на 7 638,46 евро, а именно 80 % от пенсията за осигурителен стаж и възраст на съпругата на НК, изчислена въз основа на ставка за домакинство;
- таванът на натрупване на тази пенсия е 16 458,42 евро, а именно 110 % от 14 962,20 евро⁹, при прилагането на член 52, параграф 1, буква а) от Регламент № 883/2004 относно самостоятелното обезщетение;
- общият размер на пенсиите за осигурителен стаж и възраст, които следва да се вземат предвид при прилагането на член 52 от Кралския указ от 21 декември 1967 г., а именно годишната белгийска (11 962,55 евро) и испанска (8 276,28 евро) пенсия за осигурителен стаж и възраст, възлиза на 20 238,83 евро.

30. От акта за преюдициално запитване следва също, че тълкуването на НК и на SFP се различава по отношение на това как се изчислява превишението на тавана на натрупване. Според SFP, за да се определи това превишение, следва да се съберат размерът на наследствената пенсия (7 638,46 евро) и общият размер на пенсиите за осигурителен стаж и възраст (20 238,83 евро), след което да се извади таванът на натрупване (16 458,42 евро), в

⁹ Запитващата юрисдикция посочва, че тази сума, която се отнася до алтернативната пълна наследствена пенсия, се получава чрез умножаване на сумата от 7 481,10 евро (сбор от размерите на пенсията за годините на обичайна и основна заетост) по 44/22 (реципрочна дроб на периода на трудова заетост спрямо годините само на обичайна и основна трудова дейност).

резултат на което се получава сумата от 11 418,87 евро. Намалената наследствена пенсия се изчислявала по следния начин: размерът на наследствената пенсия (7 638,46 евро) минус превишението на тавана на натрупване (11 418,87 евро), разделен на две (броят наследствени пенсии, за които се прилагат правилата за избягване на натрупването, а именно белгийската и финландската наследствена пенсия, тъй като испанската наследствена пенсия не е намалена), или 5 709,43 евро, в резултат на което тази наследствена пенсия годишно възлизала на 7 638,46 евро минус 5 709,43 евро, или 1 929,03 евро.

31. НК извършва различно изчисление, според което, за да се пресметне превишението на тавана на натрупване, размерът на наследствената пенсия (7 638,46 евро) следва да се прибави към общия размер на пенсиите за осигурителен стаж и възраст (20 238,83 евро), разделен на две, а именно 10 119,41 евро, и да се приспадне таванът на натрупване (16 458,42 евро), което съответства на сумата от 1 299,45 евро. Намалената наследствена пенсия в такъв случай била 7 638,46 евро минус 1 299,45 евро, т.е. 6 399,01 евро годишно.

32. Запитващата юрисдикция отбелязва, че според SFP финландските компетентни институции са извършили същото изчисление като нея по отношение на финландската наследствена пенсия, за която НК е уведомен на 10 ноември 2017 г. Тази юрисдикция посочва, че НК от своя страна се позовава на данните, съдържащи се на уебсайта на Caisse nationale d'assurance vieillesse (Национална пенсионноосигурителна каса, Франция), френска социалноосигурителна институция, която управлява основната пенсия на наетите лица в частния сектор, на самостоятелно заетите лица, на служителите в публичния сектор и на лицата, осъществяващи творческа дейност, и по-специално на Циркулярно писмо № 2010/54 от 21 май 2010 г. (техническо съобщение № 3: ^{Наследствена пенсия})¹⁰.

33. Запитващата юрисдикция допълва, че правилото, предвидено в член 55, параграф 1, буква а) от Регламент № 883/2004, не се е съдържало в този си вид в член 46в от Регламент 1408/71 в редакцията му съгласно Регламент № 1248/92 и че член 55, параграф 1, буква а), изглежда, е в резултат на изменение, при което отпада текстът „сумите, които няма да бъдат изплатени при стриктно прилагане на предвидените от законодателството на заинтересованите държави членки разпоредби за намаляване, спиране или отнемане“.

34. При тези обстоятелства Tribunal du travail francophone de Bruxelles (Френскоезичен трудов съд Брюксел) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

- „1) Трябва ли предвиденото в член 55, параграф 1, буква а) от Регламент [№ 883/2004] правило, че компетентните институции разделят размерите на обезщетението или обезщетенията или другия доход, както те са зачетени, на броя на обезщетенията, за които се прилагат [правилата за избягване на натрупването], да се тълкува в смисъл, че изисква самият доход, зачетен при прилагането на правилото за ненатрупване, да се раздели на броя на наследствените пенсии, обект на правилата за избягване на натрупването?
- 2) Трябва ли предвиденото в член 55, параграф 1, буква а) от Регламент [№ 883/2004] правило, че компетентните институции разделят размерите на обезщетението или обезщетенията или другия доход, както те са зачетени, на броя на обезщетенията, за които се прилагат [правилата за избягване на натрупването], да се тълкува, напротив, в

¹⁰ Този документ е достъпен (на френски език) на следния адрес:
https://www.legislation.cnav.fr/Pages/texte.aspx?Nom=circulaire_cnav_2010_54_21052010_note3.

смисъл, че изисква не самият доход, зачетен при прилагането на правилото за ненатрупване, а по-скоро доходът, превишаващ тавана на натрупване, така както същият е предвиден например със съответната национална норма, да се раздели на броя на наследствените пенсии, обект на правилата за избягване на натрупването?“.

35. Писмени становища пред Съда представят НК, белгийското и финландското правителство и Европейската комисия.

IV. Анализ

36. С преюдициалните си въпроси, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция по същество иска да установи дали член 55, параграф 1, буква а) от Регламент № 883/2004 трябва да се тълкува в смисъл, че ако получаването на обезщетения от различен вид изисква прилагането на национални правила за избягване на натрупването по отношение на самостоятелни обезщетения, той не допуска национална правна уредба, съгласно която при изчисляването на размера на наследствена пенсия компетентните институции разделят размера на дохода, надвишаващ тавана на натрупване на различните разглеждани пенсии, на броя на наследствените пенсии, за които се прилагат тези правила.

37. В случая от акта за преюдициално запитване е видно, че НК получава белгийска и испанска пенсия за осигурителен стаж и възраст, а след смъртта на съпругата си — испанска и финландска наследствена пенсия.

38. Що се отнася до отпускането на белгийска наследствена пенсия, запитващата юрисдикция посочва, че Кралство Белгия е въвело правила за избягване на натрупването. Съгласно практиката на Съда правилата за ненатрупване могат — освен ако не е предвидено друго — да бъдат приложени спрямо лицата, които получават обезщетение от тази държава членка, ако същите имат право на други социалноосигурителни обезщетения, дори когато правото на тези обезщетения е придобито съгласно законодателството на друга държава членка¹¹. В този смисъл, съгласно член 52, параграф 2 от Регламент № 883/2004, когато е целесъобразно, компетентната национална институция прилага всички правила за намаляване, спиране или прекратяване, съгласно прилагането от нея законодателство, в границите, предвидени от членове 53—55.

39. Както отбелязва запитващата юрисдикция, белгийската правна уредба не допуска натрупването на белгийска наследствена пенсия за наемни работници с една или повече наследствени пенсии, отпуснати по силата на чуждестранно законодателство¹². Според тази юрисдикция обаче съгласно член 54 от Регламент № 883/2004, отнасящ се до натрупването на обезщетения от един и същи вид, тази правна уредба за избягване на натрупването не е приложима в случая¹³. При тези обстоятелства настоящото дело се отнася до правилата за изчисляване на размера на белгийската наследствена пенсия, на която има право НК.

40. В това отношение от акта за преюдициално запитване следва, че при прилагането на членове 53—55 от Регламент № 883/2004 НК и SFP анализират по един и същ начин размера на белгийската наследствена пенсия на НК, тавана на натрупване на тази пенсия и

¹¹ Вж. по аналогия решение от 15 март 2018 г., Blanco Marqués (C-431/16, EU:C:2018:189, т. 63 и цитираната съдебна практика).

¹² Вж. точка 25 от настоящото заключение.

¹³ Вж. точка 26 от настоящото заключение.

общия размер на пенсиите за осигурителен стаж и възраст, които трябва да бъдат взети предвид¹⁴. За сметка на това тълкуването на НК и на SFP се различава по отношение на следващия етап от изчисляването на размера на белгийската наследствена пенсия, за която се прилагат националните правила за избягване на натрупването. Според SFP на две (а именно броя на съответните наследствени пенсии) следва да се раздели размерът на дохода, надвишаващ тавана на натрупване на различните разглеждани пенсии, докато НК твърди, че на две следва да се раздели общият размер на визираните пенсии за осигурителен стаж и възраст, което води до по-висока белгийска наследствена пенсия¹⁵. Както отбелязват НК и Комисията, предложеното от него тълкуване е по-благоприятно не само в неговия личен случай, но и по принцип за всички работници, които са упражнили правото си на свободно движение.

41. Така настоящото дело повдига въпроса за тълкуването на член 55, параграф 1, буква а) от Регламент № 883/2004. Съгласно текста на тази разпоредба, която досега не е разглеждана от Съда¹⁶, „[а]ко получаването на обезщетения от различен вид или друг доход изисква прилагането на правилата за избягване на [натрупването], установени от законодателството на съответната държава членка относно две или повече самостоятелни обезщетения, компетентните институции разделят размерите на обезщетението или обезщетенията или другия доход, както те [са] зачетени, на броя на обезщетенията, за които се прилагат посочените правила“. В този смисъл посочената разпоредба предвижда смекчаване на националните правила за избягване на натрупването¹⁷.

42. В случая за белгийската наследствена пенсия на НК са приложими националните правила за избягване на натрупването, а именно член 52 от Кралския указ от 21 декември 1967 г.

43. Освен това е безспорно, че пенсиите за осигурителен стаж и възраст на НК, от една страна, и белгийската му наследствена пенсия, от друга, трябва да се квалифицират като „обезщетения от различен вид“ по смисъла на член 55 от Регламент № 883/2004. Всъщност съгласно член 53, параграф 1 от този регламент под „натрупване на „обезщетения от един и същи вид“ следва да се разбира всяко натрупване на обезщетения за инвалидност, старост или преживяло лице, изчислени или отпуснати въз основа на осигурителни периоди и/или периоди на пребиваване, завършени от „същото лице“. Ето защо обезщетения, изчислени или отпуснати въз основа на периода на трудова заетост на две различни лица, а именно НК и неговата съпруга, не могат да се считат за „обезщетения от един и същи вид“¹⁸. Съгласно член 53, параграф 2 обаче натрупването на обезщетения, които не са „от един и същи вид“, се счита за натрупване на „обезщетения от различен вид“.

¹⁴ Вж. точка 29 от настоящото заключение.

¹⁵ Вж. точки 30 и 31 от настоящото заключение.

¹⁶ По делото, по което е постановено решение от 15 март 2018 г., Blanco Marqués (C-431/16, EU:C:2018:189), в първия и шестия си преюдициален въпрос запитващата юрисдикция се позовава на член 55 от Регламент № 883/2004. Съдът обаче не се е произнесъл по същество по този член.

¹⁷ Както отбелязва автор, посочен от запитващата юрисдикция, „[т]ази разпоредба има за цел да отстрани отрицателните последици за правоимащия от съвместното прилагане на правилата за избягване на натрупването, предвидени в законодателството на две или повече държави членки. Така, ако няколко самостоятелни обезщетения трябва да бъдат едновременно намалени чрез прилагане на такива правила, сумата, обект на намаляването, спирането или прекратяването, трябва да се раздели на броя на обезщетенията, които подлежат на намаляване, спиране или прекратяване“. Вж. *Robert, F. Le régime juridique des pensions de retraite après une carrière dans plusieurs États membres.* — *Journal de droit européen*, n° 223, 2015, стр. 354—360, и по-специално стр. 359.

¹⁸ Вж. в този смисъл решение от 7 март 2013 г., van den Booren (C-127/11, EU:C:2013:140, т. 32 и 33).

44. Освен това случаят по главното производство се отнася до „самостоятелни обезщетения“ по смисъла на член 55 от Регламент № 883/2004, тъй като в приложение на член 52 от този регламент SFP приема, че както по отношение на белгийската пенсия за осигурителен стаж и възраст, така и по отношение на белгийската наследствена пенсия на НК „самостоятелното обезщетение“ е по-благоприятно за него от пропорционалното обезщетение¹⁹. Освен това член 52 от Кралския указ от 21 декември 1967 г. предвижда прилагането на правила за избягване на натрупването при две или повече самостоятелни обезщетения.

45. Следователно настоящото дело се отнася по-конкретно до смисъла, който следва да се даде на израза „размерите на обезщетението или обезщетенията или другия доход, *както те [са] зачетени*“²⁰, по смисъла на член 55, параграф 1, буква а) от Регламент № 883/2004. Този израз е равнозначен в текста на посочената разпоредба на различни езици, по-специално на испански („las cuantías de la prestación o prestaciones u otros ingresos, *tal y como hayan sido computados*“), немски („die Beträge der Leistung oder Leistungen oder sonstigen Einkünfte, *die berücksichtigt worden sind*“), гръцки („την ή τις παροχές ή τα άλλα εισοδήματα, *όπως αυτές έχουν ληφθεί υπόψη*“), английски („the amounts of the benefit or benefits or other income, *as they have been taken into account*“), италиански („gli importi della o delle prestazioni o di altri redditi, *di cui si è tenuto conto*“), полски („kwoty świadczenia lub świadczeń lub innych dochodów, *które zostały uwzględnione*“) и шведски („förmånen eller förmånerna eller den andra inkomsten *så som de har beaktatset*“).

46. Съгласно постоянната съдебна практика, за тълкуването на разпоредба от правото на Съюза е необходимо да се имат предвид не само текстът ѝ, но и нейният контекст и целите и задачите на акта, от който тя е част. Генезисът на разпоредба от правото на Съюза също може да разкрие обстоятелства, които са релевантни за тълкуването ѝ²¹.

47. На първо място, що се отнася до текста на член 55, параграф 1, буква а) от Регламент № 883/2004, тази разпоредба се отнася до прилагането на правилата за избягване на натрупването, установени от „законодателството на съответната държава членка“, и до „компетентните институции“. Така с подчиненото изречение „както те [са] зачетени“ посочената разпоредба оставя на държавите членки правото да определят как да „зачетат“ размерите на обезщетението или обезщетенията или другия доход, които трябва да разделят. С други думи, според мен същата разпоредба предоставя на държавите членки свобода на преценка, когато определят размера на дохода, който трябва да се вземе предвид при прилагането на националните правила за избягване на натрупването.

48. В това отношение НК изтъква, че подчиненото изречение „както те [са] зачетени“ препраща към главното изречение „размерите на обезщетението или обезщетенията или другия доход“, които са били определени чрез прилагане на националните правила за избягване на натрупването, и че в случая зачитането на въпросните размери от компетентните белгийски институции съответства на подбора на една или повече пенсии за осигурителен стаж и възраст. Освен това обстоятелството, че в член 55, параграф 1, буква а) от Регламент № 883/2004 липсва изрично посочване, че се зачита размерът, надвишаващ тавана на натрупване на различните разглеждани пенсии, означавало, че този

¹⁹ Вж. точка 28 от настоящото заключение.

²⁰ Курсивът е мой.

²¹ Решение от 16 март 2023 г., Towercast (C-449/21, EU:C:2023:207, т. 31 и цитираната съдебна практика).

размер не може да бъде меродавен и че освен това, за разлика от посочената разпоредба, в параграф 1, буква б) от този член се съдържа изразът „всички елементи, определени за прилагане на правилата за избягване на [натрупването]“²².

49. Тези доводи не ми изглеждат убедителни. Всъщност, от една страна, според мен с оглед на текста на посочения член 55, параграф 1, буква а) зачитането на въпросните суми може да се извърши не само на етапа на подбор на съответните пенсии, но и при установяването на правилата за изчисляване на сумите, меродавни за целите на последващото разделяне. От друга страна, тази разпоредба също не посочва изрично, че следва да се раздели общият размер на съответните обезщетения. Да се приеме, че изразът „размерите, както те [са] зачетени“ по необходимост предполага, че меродавен е общият размер на съответните обезщетения, би означавало този израз да се лиши смисъл или основание и да се отнеме свободата на преценка, която законодателят на Съюза е искал да предостави на държавите членки.

50. Според мен текстът на член 55, параграф 1, буква а) от Регламент № 883/2004 съответно показва, че държавите членки разполагат с възможността, прилагайки националните правила за избягване на натрупването, да разделят размера на дохода, надвишаващ тавана на натрупване на различните разглеждани пенсии. Тези държави членки биха могли също така, по свой избор, да решат, че разделянето, което следва да се извърши, трябва да се отнася по-скоро до общия размер на съответните обезщетения.

51. Това тълкуване се потвърждава, на второ място, от контекста, в който се вписва член 55, параграф 1, буква а) от Регламент № 883/2004.

52. Всъщност съгласно съображение 29 от този регламент работниците мигранти и преживелите ги лица следва да бъдат закриляни от „прекомерно строго“ прилагане на националните правила за намаляването, спирането или прекратяването. Следователно посоченият регламент има за цел не да премахне националните правила за избягване на натрупването, а само да ограничи действието им, когато прилагането им е особено неблагоприятно за работниците, упражнили правото си на свободно движение. Според мен обаче не изглежда, че зачитането от държава членка на сумата, надвишаваща тавана на натрупване на различните разглеждани пенсии, е особено неблагоприятно за засегнатите работници²³.

53. Освен това съображение 4 от същия регламент гласи, че е необходимо да се вземат предвид *особеностите на националните законодателства в областта на социалната сигурност* и да се изработи само система за координация. От съображения 30 и 31 от Регламент № 883/2004 е видно също така, че националният законодател е компетентен да приема правила, ограничаващи натрупването на две и повече пенсии, придобити в различни държави членки, а законодателят на Съюза от своя страна да определя само границите, в които могат да се прилагат тези правила.

²² Съгласно член 55, параграф 1, буква б) от Регламент № 883/2004, „[а]ко получаването на обезщетения от различен вид или друг доход изисква прилагането на правилата за избягване на [натрупването], установени от законодателството на съответната държава членка относно едно или повече пропорционални обезщетения, компетентните институции отчитат обезщетението, обезщетенията или другия доход и всички елементи, определени за прилагане на правилата за избягване на [натрупването] като функция на съотношението между осигурителния период и/или периода на пребиваване, установени за изчислението по член 52, параграф 1, буква б), ii)“.

²³ В този смисъл предвид член 55, параграф 1, буква а), втора алинея от Регламент № 883/2004 заинтересованото лице не е лишено от статута си на пенсионер за целите на прилагането на другите релевантни разпоредби от този регламент.

54. С оглед на тези съображения споделям становището на финландското правителство, че член 55, параграф 1, буква а) от този регламент не хармонизира конкретен начин на изчисляване на наследствените пенсии или на техния размер. Компетентните национални органи следва да определят тези правила при прилагането на посочената разпоредба. Така държава членка може да избере да раздели сумата, надвишаваща тавана на натрупване на различните разглеждани пенсии. С други думи, контекстът на посочената разпоредба не означава, че държавите членки трябва непременно да възприемат най-благоприятното за съответното лице тълкуване, що се отнася до размера, който трябва да се раздели.

55. По-общо, съгласно практиката на Съда Договорът за функционирането на ЕС не дава на работника гаранции, че разширяването или преместването на неговата дейност в друга държава членка няма да имат последици, що се отнася до социалното осигуряване. Като се имат предвид различията между законодателствата за социално осигуряване на различните държави членки, подобно разширяване или преместване може в зависимост от обстоятелствата да бъде благоприятно или неблагоприятно за работника, що се отнася до социалното осигуряване. Следователно, дори в случай че прилагането му е по-малко благоприятно, подобно законодателство остава в съответствие с разпоредбите на членове 45 и 48 ДФЕС, ако не поставя съответното лице в по-неблагоприятно положение спрямо лицата, които упражняват цялата си дейност в държавата членка, където това законодателство се прилага, или спрямо лицата, които вече са били осигурявани съгласно него в предходен момент, и ако не води чисто и просто до внасяне на невъзвръщаеми осигурителни вноски²⁴.

56. В случая, що се отнася до главното производство, запитващата юрисдикция посочва, че НК има право на белгийска наследствена пенсия единствено поради прилагането на член 55, параграф 1, буква а) от Регламент № 883/2004²⁵. При тези условия правото на Съюза във всички хипотези, дори когато тази разпоредба се прилага чрез разделяне на сумата, надвишаваща тавана на натрупване на различните разглеждани пенсии, поставя работника мигрант в по-благоприятно положение²⁶.

57. На трето място, тълкуването, според което държава членка може да избере да раздели размера на дохода, надвишаващ тавана на натрупване на различните разглеждани пенсии, се подкрепя от целите, преследвани с Регламент № 883/2004. Всъщност от практиката на Съда следва, че целта на същия, както е видно от съображения 1 и 45 от него, както и от член 42 ЕО, понастоящем член 48 ДФЕС, е да гарантира свободното движение на работници в Европейския съюз при зачитане на особеностите на националните законодателства в областта на социалното осигуряване и да координира националните системи за социална сигурност на държавите членки, гарантирайки, че правото на свободно движение на хора може да се упражнява ефективно, и така да допринесе за подобряването на жизнения стандарт и условията на заетост на лицата, които се придвижват в рамките на Съюза²⁷.

²⁴ Вж. решение от 25 ноември 2021 г., Finanzamt Österreich (Семейни надбавки за сътрудник по програми за помощ за развитие) (C-372/20, EU:C:2021:962, т. 80 и цитираната съдебна практика).

²⁵ Вж. точка 28 от настоящото заключение.

²⁶ В това отношение Съдът отбелязва, от една страна, че макар прилагането на правната уредба на Съюза да води до поставяне на работника мигрант в по-благоприятно положение спрямо работника, който не е мигрант, все пак няма дискриминация, тъй като работниците мигранти не се намират в сходно положение с това на работниците, които никога не са напускали страната си, и от друга страна, че евентуалните различия, съществуващи в полза на работниците мигранти, са следствие не от тълкуването на правото на Съюза, а от липсата на обща схема за социална сигурност или от липсата на хармонизация на съществуващите национални схеми, което действащата понастоящем обикновена координация не може да компенсира (вж. решение от 22 април 1993 г., Levatino, C-65/92, EU:C:1993:149, т. 49 и цитираната съдебна практика).

²⁷ Решение от 3 юни 2021 г., TEAM POWER EUROPE (C-784/19, EU:C:2021:427, т. 58 и цитираната съдебна практика).

58. В това отношение все съгласно практиката на Съда Регламент № 883/2004 не създава обща схема за социална сигурност, а позволява да продължават да съществуват отделни национални схеми. Държавите членки запазват компетентността си да уреждат, при спазване на правото на Съюза, системите си за социална сигурност и при липса на хармонизиране на равнище Съюз всяка държава членка трябва да определи в законодателството си условията, при които възниква право на социални обезщетения²⁸. Освен това липсата на обща схема за социална сигурност означава, че без да бъдат ощетявани работниците, упражняващи правото си на свободно движение, трябва едновременно с това да се *запази финансовата цялост* на схемите за социална сигурност на държавите членки²⁹. Целта на правилата за ненадрупване е съответно да се избегне необоснованото надрупване на социални обезщетения³⁰.

59. Следователно от целите на Регламент № 883/2004 е видно, че държавите членки са компетентни да определят как възнамеряват да зачетат размерите на обезщетението или обезщетенията или другия доход при прилагането на член 55, параграф 1, буква а) от този регламент, по-специално за да запазят финансовата цялост на схемата си за социална сигурност. В този смисъл държавите членки имат право да предприемат мерки за дългосрочно осигуряване на баланса на тяхната схема, за да продължат да защитават всички осигурени лица.

60. В случая белгийското правителство изтъква, че съгласно приложимата национална правна уредба относно пенсиите на работниците, а именно член 52, параграф 1 от Кралския указ от 21 декември 1967 г., при надрупване на пенсии за осигурителен стаж и възраст и на наследствени пенсии правилата за избягване на надрупването се прилагат само към производното право (наследствената пенсия), но не и към личното право (пенсията за осигурителен стаж и възраст), което обяснява възприетите правила за изчисляване на размера на наследствената пенсия. Според мен подобен подход е от компетентността на държавите членки и нито законодателят на Съюза, нито Съдът следва да налагат конкретни и приложими за всички тези държави правила за изчисляване на размерите, които трябва да се вземат предвид.

61. На четвърто място, това тълкуване се подкрепя и от историята на приемането на член 55, параграф 1, буква а) от Регламент № 883/2004. Както отбелязва Съдът, с този регламент се осъществяват осъвременяване и опростяване на правилата, съдържащи се в Регламент № 1408/71, като се запазва *същата цел* като преследваната с последния³¹. В случая обаче член 46в от Регламент № 1408/71, който предшества член 55, параграф 1, буква а) от Регламент № 883/2004, е гласял, че ако получаването на обезщетения от различен вид или на друг доход води до намаляване, спиране или отнемане на две или повече обезщетения, сумите, които няма да бъдат изплатени при стриктно прилагане на *предвидените от законодателството на заинтересованите държави членки* разпоредби за намаляване, спиране или отнемане, се разделят на броя на обезщетенията, които

²⁸ Вж. в този смисъл решение от 15 септември 2022 г., Rechtsanwaltskammer Wien (C-58/21, EU:C:2022:691, т. 61 и цитираната съдебна практика).

²⁹ Вж. в този смисъл решение от 21 октомври 2021 г., Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Warszawie (C-866/19, EU:C:2021:865, т. 41 и цитираната съдебна практика).

³⁰ Вж. в този смисъл решение от 8 май 2014 г., Wiering (C-347/12, EU:C:2014:300, т. 55 и цитираната съдебна практика).

³¹ Вж. решение от 30 септември 2021 г., Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (Uwv) (C-285/20, EU:C:2021:785, т. 42 и цитираната съдебна практика).

подлежат на намаляване, спиране или отнемане³². Следователно, макар законодателят на Съюза да е избрал друга редакция на член 55, параграф 1, буква а), различна от предложената от Комисията³³, и в член 46в от Регламент № 1408/71, на същия принцип, се имат предвид суми, определени не от законодателя на Съюза, а от държавите членки³⁴.

62. Накрая запитващата юрисдикция посочва, че според SFP компетентните финландски институции са действали по абсолютно същия начин като нея, що се отнася до начина на изчисляване на финландската наследствена пенсия на НК³⁵. От своя страна последният се позовава на циркулярно писмо на френската Национална пенсионноосигурителна каса, което следвало същото тълкуване като предложеното от него³⁶. Не виждам обаче никакво противоречие в тази разлика в подхода. Всъщност, както посочих по-горе, държавите членки имат право да определят правилата за изчисляване на размера на наследствената пенсия, стига да спазват правото на Съюза. В случая обаче член 55, параграф 1, буква а) от Регламент № 883/2004 позволява да се раздели или общият размер на съответните обезщетения, или размерът на дохода, надвишаващ тавана на натрупване на различните разглеждани пенсии. Следователно компетентните институции на различните държави членки могат с пълно право да не възприемат едни и същи правила за изчисляване.

63. С оглед на изложеното в настоящото заключение считам, че член 55, параграф 1, буква а) от Регламент № 883/2004 трябва да се тълкува в смисъл, че ако получаването на обезщетения от различен вид изисква прилагането на национални правила за избягване на натрупването по отношение на самостоятелни обезщетения, той допуска национална правна уредба, съгласно която при изчисляването на размера на наследствена пенсия компетентните институции разделят размера на дохода, надвишаващ тавана на натрупване на различните разглеждани пенсии, на броя на наследствените пенсии, за които се прилагат тези правила.

³² Както подчертава цитиран от запитващата юрисдикция автор, що се отнася до пенсиите за старост и наследствените пенсии, единствената промяна по същество между Регламент № 1408/71 и Регламент № 883/2004 се отнася до едно от правилата за ограничаване на обхвата на националните правила за избягване на натрупването, а именно че вече не се разделя неизплащаният размер на обезщетението, а обезщетенията или доходите, зачитани за целите на прилагането на правилото за ненатрупване. Вж. *Morsa*, M. La coordination des systèmes de sécurité sociale: règlements (CE) 883/2004 et 987/2009 versus règlements n° 1408/71 et 574/72: ce qui a changé au 1er mai 2010. — *Journal des tribunaux du travail*, n° 1096, 2011, стр. 181—192, по-специално стр. 191.

³³ Вж. предложение за регламент (ЕО) на Съвета за изменение на Регламент (ЕИО) № 1408/71 за прилагането на схеми за социална сигурност на заети лица, самостоятелно заети лица и членове на техните семейства, които се движат в рамките на Общността, и на Регламент (ЕИО) № 574/72 относно определяне на реда за прилагане на Регламент (ЕИО) № 1408/71 [СОМ(98) 547 окончателен] (ОВ С 325, 1998, стр. 12). В писменото си становище Комисията подчертава, че член 37 от предложението ѝ за регламент е формулиран аналогично на член 46в от Регламент № 1408/71 и че редакцията на член 55, параграф 1, буква а) от Регламент № 883/2004 е в резултат от преговорите в хода на законодателната процедура.

³⁴ Отбелязвам, че някои автори следват по същество друго тълкуване, според което при прилагането на член 55, параграф 1, буква а) от Регламент № 883/2004 вече са разделят размерите на пенсиите, които трябва да се сумират, а не намалените суми. Вж. по-конкретно *Verschueren*, H. Regulation 883/2004 and Invalidity and Old-Age Pensions. — *European Journal of Social Security*, Vol. 11, 2009, n° 1 et 2, стр. 143—162, по-специално стр. 159; *Schuler*, R. — *Fuchs*, M., *Cornelissen*, R. EU Social Security Law, A Commentary on EU Regulations 883/2004 and 987/2009; *Beck*, C.H. — Hart Publishing — Nomos, 2015, стр. 359—362, по-специално стр. 361, и *Lhernould*, J.-P. Protection sociale et droit de l'Union européenne — Prestations servies dans le cadre des règlements de coordination (CE) n° 883/2004 et (CE) n° 987/2009. — *JurisClasseur Europe*, fasc. 618, 2023, точка 53.

³⁵ В писменото си становище НК оспорва това твърдение на SFP, като подчертава, че финландските власти не са приложили член 55, параграф 1, буква а) от Регламент № 883/2004, когато са му отпуснали наследствена пенсия.

³⁶ Вж. точка 32 от настоящото заключение.

V. Заключение

64. С оглед на изложените по-горе съображения предлагам на Съда да отговори на преюдициалните въпроси, поставени от Tribunal du travail francophone de Bruxelles (Френскоезичен трудов съд Брюксел, Белгия), по следния начин:

„Член 55, параграф 1, буква а) от Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година за координация на системите за социална сигурност

трябва да се тълкува в смисъл, че:

ако получаването на обезщетения от различен вид изисква прилагането на национални правила за избягване на натрупването по отношение на самостоятелни обезщетения, той допуска национална правна уредба, съгласно която при изчисляването на размера на наследствена пенсия компетентните институции разделят размера на дохода, надвишаващ тавана на натрупване на различните разглеждани пенсии, на броя на наследствените пенсии, за които се прилагат тези правила“.